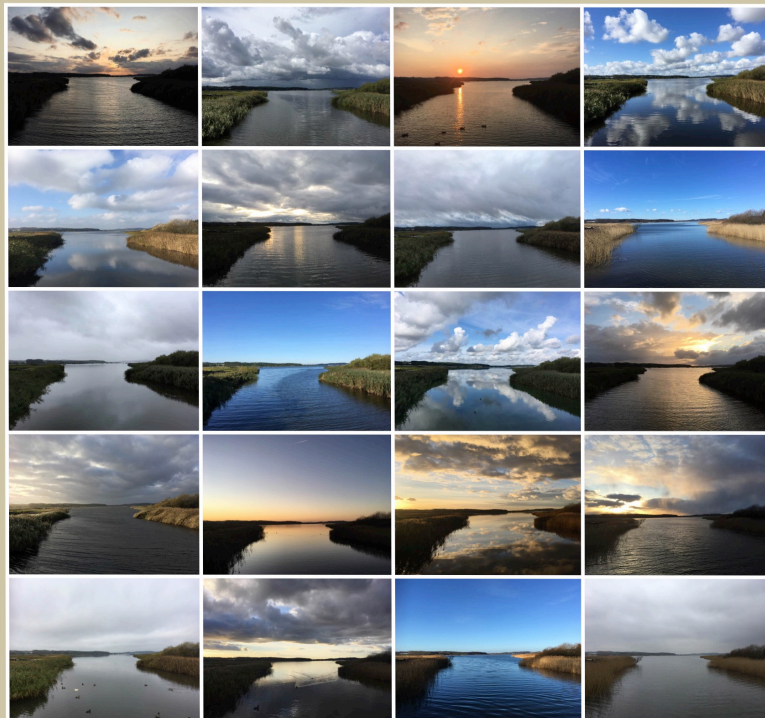

LIVET I ÅDALEN - AARHUS Å

LIVET I ÅDALEN

Aarhus Å fra udspring til udløb

Bevaringsværdige Landskaber
er noget vi deler

ÅDALENS ARVESØLV
Forslag til ledetråde
for en bevarende helhedsplan for Aarhus Ådal
2018

FORMÅL

Rapporten er udarbejdet i frivilligt regi og baserer sig hverken på fagspecifikke eller videnskabelige undersøgelser, men udspringer udelukkende af et folkeligt engagement bestående af brugere af Ådalen.

Rapportens formål er heller ikke at fremkomme med svar på de mange komplicerede snitflader mellem brugergrupper, mellem benyttelse og beskyttelse, endsiges at komme med løsningsforslag på de store og uundgåelige udfordringer indenfor henholdsvis biodiversitet, klima og miljø.

Derimod ønsker afrapporteringen at belyse Ådalens folkelige appeal og de mange fine oplevelser og kvaliteter, som de bynære landskaber i den bevaringsværdige Ådal giver rum for – oplevelser og kvaliteter som værdsættes og som beriger hverdagen for mange tusinde mennesker hver dag.

I ELLEVTE TIME

Afreporteringen er en folkelig appel om, at vi i fællesskab passer godt på vores bynære landskaber.

Med den store tilflytning til Aarhus og det afledte behov for boliger, arbejdspladser og byudvikling, befinder vi os nemlig i 11. time, hvis vi skal sikre Ådalens helhed som et bevaringsværdigt landskabstræk.

Det gælder i forhold til Aarhus By's kulturhistorie, men ikke mindst i forhold til at imødekomme fremtidens krav på områder som biodiversitet, klima og miljø, herunder den moderne byboers sundhedsrelaterede behov for adgang til rekreative og refleksive naturområder, hvor man kan "vaske hverdagen af sig".

ER DER BEHOV FOR EN PLAN?

Det offentlige Ådals-arrangement den 12. september viste, at der ER et gennemgående ønske om et fælles overblik og en fælles plan for *benyttelse, beskyttelse og aktiviteter* i Ådalen.

En fælles helhedsplan for Ådalen bør - med udgangspunkt i borgerinddragelse og stærke videndata - opsætte en række kriterier og ikke-forhandlingsbare beskyttelsespunkter for det bevaringsværdige arvesølv i Ådalen.

Dels så borgerne i Aarhus og brugerne af Ådalen kan være trygge ved, at naturområdets kvaliteter ikke langsomt og ubemærket eroderes, og dels så by-udviklere og investorer kan arbejde og udvikle under velbelyste og demokratisk vedtagne rammer for *benyttelse, beskyttelse og aktiviteter* i Ådalen.

En helhedsplan bør sikre det bynære landskab og tydeliggøre, hvilke bevaringsværdige kvaliteter i Ådalen, der IKKE må berøres af byudvikling. Det er kvaliteter, der strækker sig fra landskab, rum og aktiviteter over (kultur)miljø, natur og klima til biodiversitet.

I samme plan kan der redegøres for, hvilke parametre, der SKAL styrkes inden for ex. biodiversitet, klima, miljø og rekreative aktiviteter.

ÅDALS-AFTEN 12. SEPTEMBER 2018 PÅ GELINDE

Onsdag den 12. september blev der afholdt et offentligt møde med fokus på Ådalen. Mødet var annonceret i facebook-gruppen, men derudover var en række centrale parter med interesser eller aktiviteter i Ådalen inviteret pr. mail.

Aftenens oplægsholdere Morten Laursen og Jørgen Terp Laursen har begge et helt livs kendskab til det bynære landskab og har deres daglige gang i Ådalen. Morten, som ejer og leverandør af de fleste naturplejekreaturer og Jørgen, som forfatter til bogen "Aarhus Ådal til Brabrand Sø".

Morten fortalte medrivende om "Røverhistorier og Naturpleje i Ådalen", og Jørgen gav deltagerne det helt store kulturhistoriske vingesus i overflyvningen "Aarhus Ådal – i det lange perspektiv".

Efter de spændende oplæg satte initiativtager og arkitekt Suzanne Eben Ditlevsen fokus på at få samlet deltagerens input til en rapport.

Deltagerne blev fordelt på fire grupper og fik præsenteret fire centrale spørgsmål med fokus på en konstruktiv drøftelse af fremtiden for ÅDALENS ARVESØLV:

- Hvad bør vi værne om?
- Hvad bør reguleres?
- Hvad bør styrkes?
- Bør vi arbejde for at få en politisk formel bevarende udviklingsplan for Ådalen, og hvorfor?

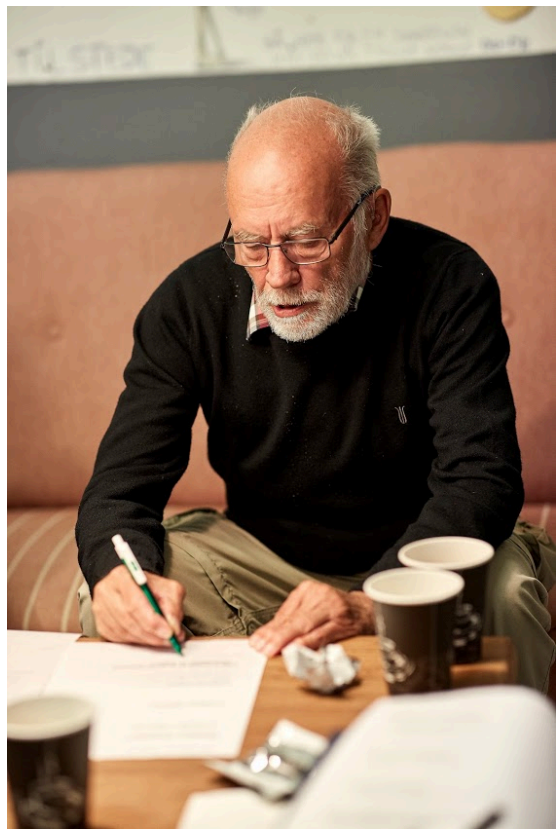

PROCES

Hvis man ikke havde mulighed for at deltage på mødet, men gerne ville bidrage med tanker og input blev de fire spørgsmål lagt ud i facebook-gruppen i perioden den 13. til den 23. september med opfordring til at fremsende svar.

Endelig har udkast til rapport også været offentliggjort i facebook-gruppen til kommentarer inden færdiggørelse.

FRA FINGERPLAN TIL LUFFE-LØSNING

I hovedstadsområdet har de en "fingerplan", men i Ådalens østjyske og bynære landskaber foreslår vi - med et smil - at arbejde med en snusfornuftig, borgernær og helhedsorienteret "luffe-løsning" for Ådalens fremtid.

De fire fundamentale fingre: KLIMA, MILJØ, BIODIVERSITET OG AKTIVITETER skal med gensidig respekt have deres plads og potentiale i det samme rum, hvad enten det er en luffe eller en Ådal.

I luffen er der optimale betingelser, når der er balance og synergi mellem de fire fingre; de hjælper hinanden med at "holde varmen" og kun, når det kikser, og der er ubalance, er der behov for tommeltottens omgående hjælp.

I en perfekt indbyrdes balance mellem de fire fingre / de fire planlægningsparametre; KLIMA, MILJØ, BIODIVERSITET OG AKTIVITETER; kan tommeltotten som indikatorfinger koncentrere sig om at opretholde et synligt OK-tegn: alt vel i luffen – i Ådalen og i Aarhus!

FORSLAG TIL LEDETRÅDE FOR EN BEVARENDE HELHEDSPLAN FOR AARHUS ÅDAL

INDKALDELSE AF IDEER / 4 SPØRGSMÅL

- HVAD BØR VI VÆRNE OM?
- HVAD BØR REGULERES?
- HVAD BØR STYRKES?
- BØR VI ARBEJDE FOR AT FÅ EN POLITISK FORMEL BEVARENDE UDVIKLINGSPLAN FOR ÅDALEN, OG HVORFOR?

HVAD BØR VI VÆRNE OM?

Lysåbne enge med afgræsning; ikke får og geder

Naturplejen – som den er i dag med kreaturer

Fortsætte med naturplejen, som den foregår nu med kreaturer og afgræsning

Natur og kulturlandskabet

De nuværende beskyttelsesområder §3 + Natura 2000 bør gennemgås

Sikre høj biodiversitet

Sikre den lysåbne natur

Græsninger i Ådalen skal opretholdes – også på længere sigt. Det er ikke altid let

Hele Ådalen – fra Godsbanen til Skibby

Naturområderne

Biodiversiteten i Ådalen

Græsning af engarealerne

Skovområderne

Naturen – vand op og ned skal kunne ses

Naturen er vores fælles arvegods. Vi har brug for luft og rekreative oplevelser; både for sociale grunde og for klima grunde

Bevar nogle områder uden meget hjulet trafik – stilhed for fugle og dyr

(By)naturen

Biodiversiteten

Biodiversiteten

Kulturlandskabet; rørskovene og græsningsarealerne

Fortællingerne

Relativ stilhed

De vilde blomster

Engarealerne

Fuglene

Bevare den grønne kile – undgå bebyggelse æder for meget af naturen

Dyre- og fugleliv

Ro i yngleperioder

Nattemørke i den vestlige del af søen

Afgræsning bevares for at bevare søen

Store naturområder uden forstyrrelse af højhuse og bebyggelse

Naturens mangfoldighed

Fugle, dyr og planter

Roen i området – beboere i en by har brug for at kunne tage ud til naturen og til ro

Sikre god vandkvalitet

Den ro og glæde og sundhedsværdi, som vi i Aarhus har så meget brug for

I området udfoldes så meget friluftsliv – det skal styrkes

Dyr og plantearter og deres miljø / habitat

Naturhorisonten bør bevares

Det blå miljø i området

Stimiljøet i området

Bynatur med høj værdi / stor biodiversitet

"Natur og kulturlandskab". Der skal laves en "pleje/drift", der også bevarer og fremhæver kultursporene i landskabet; lige fra gravhøje - stengærde og andre kulturhistoriske spor i området. Dette for at vise "tidsdybden" i landskabet

HVAD BØR REGULERES?

Fartbegrænsning i weekenden

Rørskov med græsning

Cykelstierne

Fartbegrænsning på cykelstien

Menneskelig færdsel – fx periodevis

Sejlads inden for nærmere defineret område

Kanosejladsen bør begrænses

Færdsel på åen

Sejlads på åen og søen

Byggeri langs åen og i søens nærhed

Begrøning af søerne

Male cykler og personer på stierne for at hjælpe med at regulere trafikken. Tegn males på supersti

Tagrør – når de bliver for tætte

Vand – sikre den gode kvalitet

Fisk – dejligt med flere og fiskeevents 1 x årligt

Prioriter natur fremfor trafik, fx ikke mere natbelysning

Stop for byggeri i Ådalen, der er bygget nok i Aarhus!

Begrænsning af trafik – til lands, til vands og i luften

Sejlads på åen

Kontrolleret færdsel – periodevis under hensyntagen til yngletid for fugle

Større sikkerhed for både gående og cyklister med fart på

Evt. separat cykelsti for de, der vil køre stærkt

Gang- / cykelsti må afmærkes på stien med jævne mellemrum

Boligerne skal ikke tæt på søen og ikke være høje

Bygningshøjden; evt. den typiske Aarhuskarre og ikke punkthuse

Bygningshøjden - evt. den typiske Aarhus karre og ikke punkthuse

Kantzonen mellem bygningsmassen og højden på vandspejlsniveau

Flere natur-input i kommuneplanen

Holde vandspejlskoten fast, så den ikke stiger med klimatilpasninger og afstrømningsforhold

Fastlæggelse af sejladsfri zoner

Motorsejlads skal reguleres

Der skal hensyn til fuglelivet og yngletiden med sejladsfri zoner

Regulering af byggeri under hensyntagen til Ådalens landskaber

Ingen gadelygter i Ådalen - belysningen har ikke nogen beviselig effekt, hvis tyvene kan operere midt på dagen, kan det sikkert også gøres i gadelampens skær

Højspændingsmaster, luftledninger og andre synlige tekniske installationer

HVAD BØR STYRKES?

LED-lys i stien

Formidling – fx fra Sølyst med frivillige

Kogræsser-foreninger

Belysning med solceller

Information om naturværdierne

Guidede ture

Styrk naturplejen

Formidling og oplevelser

Biodiversiteten

Naturbeskyttelse

En nænsom naturpleje

Oplevelser

Kontrolleret færdsel

Flere naturvejledere i kommunen

Plejen af arealerne – især de lysåbne

Formidling af naturen

Biodiversiteten

Plads for dyr, fugle, insekter

Fredede områder eller yngleperioder.

Kanoture kunne tidsbegrænses. Man kan bare lade være med at leje ud

Samarbejde med naturforening

Opsæt evt. Q-mærker, hvor man med smart-phone kan få lidt historie eller naturviden om selve stedet

Hensyntagen overfor andre – fra fx racercyklister – og især overfor naturen

Genåbne Sølyst Naturcenter

Genansætte naturvejledere

Formidling og guidede ture

Samarbejde med Naturhistorisk Museum ift formidling

Ved skiltning samarbejde med kunstnere for at højne æstetikken – undgå skilteskov forurening

Afgræsning

Beskyttelse / bevarelse = ødelæg ikke området!

Naturen og den kreative energi til familier

Natur klatresteder

Naturformidlingen

Aktiviteterne i området, evt. "friluftfestival"

Den arkæologiske formidling i området

Guidede ture med naturvejleder

Den korte afstand til anvendelig natur evt. til madlavningen

Vi skal værne om den rimelig uberørte natur og ikke plastre den til med hverken udskænkingssteder eller overdreven mange borde / bænke. Det er ret privilegeret at have så megen natur i så kort afstand til byen, og det skal der værnes om

Den bedste medicin er ofte luft og naturoplevelser. Naturen er et frirum, hvor vi kan koble fra og lade tankerne få frit spil. Et godt eksempel er Århus Ådal. MEN PAS PÅ DEN!

Vi skal ikke have en park, men bevare og pleje et naturområde

BØR VI ARBEJDE FOR EN FORMEL BEVARENDE UDVIKLINGSPLAN FOR ÅDALEN?

Ja

Ja – skal der andet til end §3 naturbeskyttelse og Natura 2000? En bedre / stærkere?

Ja, bestemt

Ja

Ja! Den nutidige byudvikling ligger 100% i bygherrernes ønsker, i grådighed. Den store fællesværdi i fællesarealer samt en naturlig natur – med plads til dyrelivet. Kan Ådalen fredes?

Ja, eller måske især for en bevaringsplan for at sørge for, at de mange aarhusianere kan opleve naturen relativt tæt på, hvor de bor

Undgå parkanlæg, forstået som trimmet have / græsplæne

Gøre brug af fællesråd

Rette henvendelse til Aarhus Byråd

Ja

Ja

Beskytte området

Frede dele af området

Lave let tilgængelig oversigt af stisystemer og deres indbyrdes forbindelse i hele Aarhus Kommune

Langsigtet perspektiv for mennesker og børn

Luft og glæde

Ja, der bør laves en langsigtet plan med bevarelse udvikling af indikatorarter indenfor plante- og dyreliv evt. i et 10 års/ 50 års perspektiv

Kan der laves en geopark/ nationalpark ud af området, eks. som Mols bjerge nationalpark, hvor området kommer til at høre under andre rammer

Kan EU's bevarende landskaber udvikles/ "brandes" mere

Hvordan kan ådalen tænkes sammen med klimatilpasning og

åbne vandbassiner/ vandreservoir, som dem Aarhus Vand påtænker at udføre i Gellerup skov

Ja, vi skal have udarbejdet en naturplan/handlingsplan for Ådalen, der skal sikre viden om og fokus på Ådalens uerstattelige naturværdier

Ja, der bør nedsættes et "grønt ådals-råd" med fokus på Århus Ådal. Et sådant råd kunne være sammensat af medlemmer fra natur- og interesseorganisationer (foreninger), kommunens miljøafdelinger og en til flere politikere

LINK

Facebook

<https://www.facebook.com/groups/2087417181497725/>

(De tre kronikker kan findes i gruppens filer)

Instagram

https://www.instagram.com/livet_i_aadalen_aarhus_aa/

KRONIKKER

- Kan en by få KOL? (Aarhus Stiftstidende 220418)
- Visioner for livet i Ådalen - i et bevarende udviklingsperspektiv (Aarhus Stiftstidende 050818)
- Støt Græsrodderne – adopter et fællesskab (Aarhus Stiftstidende 090918)

LITTERATUR

- "Århus Å, Natur og Mennesker". Århus Byhistoriske Fond, 2009
- "Aarhus Ådal til Brabrand Sø – Kultur, Natur, Dyrelivet før og nu". Jørgen Terp Laursen. Klim, 2012

OPLÆG

Tak til Morten Laursen og Jørgen Terp Laursen for oplæg på Ådals-arrangementet.

FOTO

Tak til Jørgen Nielsen for foto fra Ådals-arrangementet.

LOKALER

Tak til Gelinde for lån af lokaler til Ådals-arrangementet.

TAK TIL ALLE FOR AKTIV DELTAGELSE PÅ MØDET, PÅ FACEBOOK, MEN IKKE MINDST FOR KÆRLIGHEDEN TIL ÅDALEN OG TIL LANDSKABET.